

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

Danas, u četvrtak, 5. prosinca 2019. godine, u 9:30 sati u Kući Europe u Zagrebu održan je prvi dan međunarodne konferencije **Europske vrijednosti, države članice i budućnost EU**, u organizaciji Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo. Konferencija je dio Jean Monnet projekta *Europske vrijednosti u novoj državi članici: pet godina hrvatskog članstva u Europskoj uniji*. Konferencija je okupila vodeće stručnjake koji se bave vrijednostima slobode i solidarnosti, predstavnike udruga civilnog društva, sindikata, medija, javne dužnosnice i znanstvenike koji istražuju navedene vrijednosti na interdisciplinarni način.

Pozdravne riječi održali su **Dario Čepo**, s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i akademski koordinator Jean Monnet projekta; **Tvrtko Jakovina**, predsjednik Upravnog odbora Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo; i **Duško Sekulić** s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dario Čepo predstavio je projekt, njegove ciljeve i naglasio je zašto je danas važno ispitivati ulogu europskih vrijednosti u svim državama članicama Europske unije. Tvrtko Jakovina rekao je da se Centar Miko Tripalo bavi brojnim temama, između ostalog, i Europskom unijom, odnosno položajem Hrvatske u međunarodnoj zajednici. Aktivnosti Centra Miko Tripalo imaju jasnu europsku dimenziju te ispituju kako Hrvatska može doprinijeti razvoju europskog projekta. Duško Sekulić održao je uvodno izlaganje na temu *Vrijednosti u Europi – modernizacija, konflikt i promjena*. Smatra da nas ne treba čuditi jačanje autoritarnih rješenja za društvene probleme i protivljenje liberalnim idejama poput tržišne ekonomije. Autoritarnost, prema Sekuliću, nije fiksna crta ličnosti; ona se pojavljuje u određenim okolnostima. Naveo je suverenizam kao novu riječ za nacionalizam, ali ako naglašavamo nacionalno tada dolazi do brojnih problema, poput pitanja prava manjina. Citirao je Jean Monnet rekavši da „kada bi ponovno započinjao graditi europsku kuću, počeo bi od kulture, a ne od ekonomije“.

Panel o slobodi svojim izlaganjem otvorila je **Simona Guerra** sa Sveučilišta u Leicesteru. Guerra tvrdi da je proces demokratizacije u povlačenju ne samo u Europi, već u globalnom kontekstu. Štoviše, pokazala je kako one države koje su se nakon Hladnog rata demokratizirale, danas opadaju po pitanju demokratskih standarda. Navela je Poljsku i Mađarsku kao glavne korisnice europskih fondova, a zaostaju po pitanju europskih vrijednosti. Istovremeno, prema statističkim pokazateljima drastično se povećao broj prijava mađarskih građana Europskom sudu za ljudska prava (s 0,71% na 10,41%). Drugi govornik bio je Nj.E. **Haakon Blankenborg**, veleposlanik Kraljevine Norveške u Hrvatskoj. Smatra da su vrijednosti o kojima danas govorimo unutar granica Europe pod prijetnjom. Spomenuo je tri govora koji su jasno isticali smjer kretanja vrijednosti u Europskoj uniji: govor Jacquesa Delorsa o jačanju suradnje i institucija Europske unije; govor Margaret Thatcher o važnosti nacionalnog, odnosno državnog suvereniteta; i govor Viktora Orbana iz 2014. godine o neliberalnoj demokraciji. Ključno

Norwegian Embassy
Zagreb

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

pitanje ostaje: tko će odlučiti kada je moja sloboda narušena? Sljedeće izlaganje održala je **Zrinjka Peruško** s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu kaže da je s Viktorom Orbanom započelo narušavanje slobode medija. Ostaje pitanje kako objasniti da dolazi do ovih promjena u vrijednostima. Tri primjera narušavanja slobode medija vidi u svakodnevnim pritiscima na slobodu izražavanja, narušavanjima slobode u digitalnoj medijskoj sferi poput objava na društvenim mrežama, i pritiscima u području kulture (primjerice cenzuriranje postera za predstavu „Fine mrtve djevojke“. **Ivana Dragičević** s Informativne platforme N1 smatra da se internet kao prostor slobode počeo koristiti kao platforma za biznis. **Kosta Bovan**, docent s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu održao je izlaganje o mladima i slobodi. Mladi mogu biti ili nositelji društvenih promjena ili osjetljiva skupina u društvu. Vrijednost slobode kod mladih može nas uputiti u socio-politička kretanja u društvu. Pozvao se na nedavno provedena istraživanja koja pokazuju da više od 50% mladih smatra da nam treba snažni vođa, a 20% da je diktatura u nekim situacijama bolji oblik vlasti od demokracije. Paradoks je što mladi koji više cijene slobodu manje koriste internet za informiranje, manje su zainteresirani za participaciju i manje vjeruju političkim institucijama. Oni koji manje cijene slobodu su aktivniji građani i imaju manje tradicionalne vrijednosti.

Drugi panel o solidarnosti započeo je **Andrea Sangiovanni** s European University Instituta. Pokazao je da se povećavaju stope nejednakosti u Europi. Kao poželjne modele kojima bi se nejednakost smanjila navodi uvođenje mjera za podjelu rizika u eurozoni, povećanje strukturnih i kohezijskih fondova i povećanu suradnju oko integracije izbjeglica. **Adrijana Martinović** s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci navela je dostojanstvo kao temelj Europske unije jer ju svi dijelimo. Solidarnost se može realizirati samo uz veću društvenu pravednost jer je ona osnovna pretpostavka funkcioniranja Europske unije. Solidarnost podrazumijeva koheziju i pravedniju raspodjelu. **Ivan Blažević** iz Zaklade SOLIDARNA govorio je o filantropiji i naveo je da ona može puno dublje ući u sustav nego što to država može. Filantropija je posebno razvijena u Njemačkoj od svih država članica Europske unije. Po njegovu mišljenju filantropski sektor treba unaprijediti bottom-up pristupom tako da se pojača njezino djelovanje na nacionalnoj razini i zatim ide prema europskoj. **Ana Miličević Pezelj** iz Saveza samostalnih sindikata Hrvatske tvrdi da socialnu državu treba oživotvoriti. Kada je došlo do razvoja tržišta riječ je bilo o socijalno tržišnoj ekonomiji, ali se u Hrvatskoj socijalno izgubilo. Kriza je potkopala sustave vrijednosti što je učinilo bogate još bogatijima. Posljednja govornica, **Valerija Botrić** s Ekonomskog instituta u Zagrebu, navela je četiri kriterija je uspješnu monetarnu uniju: mobilnost rada, mobilnost kapitala, sistem podjele rizika, uspostavu podjednakih poslovnih ciklusa. Statistike su pokazale da nije došlo do povećanja solidarnosti među državama članicama Europske unije, već se razlike među njima povećavaju. Kod država s juga Europe nejednakosti su bile prisutne još tijekom 1980-ih, ali se kod država u Istočnoj Europi nejednakost počela povećavati početkom 1990-ih te je taj trend prisutan i danas. Mjere ekonomske politike moraju se nužno donijeti kratkoročno, ali onda ne znamo hoće li one djelovati dugoročno.